

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instrvctio Novitiorvm

Juan <de Jesús Maria>

Coloniæ, Anno M.D.C.XIII

De passionibus in commune. Cap. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48624](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48624)

PARS PRIMA

DE PASSIONIBVS.

De Passionibus in commune. Cap. I.

IERI nequit, vt victoria
 quis pariat, qui hostes suos
 minimè dignoscit: ac eò
 quidem magis hostium in-
 genia pernoscere opus est,
 quo acrius infestant, & grauius nocent.
 Scripturæ autem sacræ, ac sanctorum
 Patrum assertionibus constitutum est,
 impugnationem priorum sensu-
 um, esse omnium sæuissimam, & graui-
 um periculorum feracissimam.

2 Sæuitiam satis Apostolus indicauit il-
 lo mortis voto: Infelix ego homo, quis
 me liberabit de corpore mortis huius?
 grauissima verò pericula illo planè A-
 postolico effato: Castigo corpus meum,
 & in seruitutem redigo: ne fortè, cum
 alijs prædicauerim ipse reprobus effici-
 ar: quasi diceret: Nihil mihi conscius sū,
 & viribus diuinis armatus incedo, ac ne
 sen-

A sensus vehementer efferuescat, tempus anteuerto, & matura castigatione præcaueo.

3. Ratio verò apta suffragatur: hostes enim domi sunt nati, qui cum expelli nō possint, quos saeuitia prostrare nequeūt, improbitate delassant: vt virorum sanctitate illustrium multiplex casus insperatus ostendit. Ex quo sanè liquet passionum doctrinam ijs præsertim, qui eas minimè domuerunt, esse summoperè necessariam: præterquàm quòd ad affectiones diuinas intelligēdas, quibus opportuno tempore, fratres nostri erudiendi sunt, mirificè prodest.

4 Passio ergo, vt à definitione, ducamus initium, quod ad nostrū pertinet institutum, nihil est aliud, quàm motus appetitus sensitiui ad imaginationem boni vel mali, cum aliqua corporis immutatione quasi clariùs diceremus: Eā impressionem, qua excitatur appetitus, ex imagine boni vel mali, internis sensibus concepta, vnde corporis immutatio subit, esse passionem.

5 Passio autem sic descripta, in solo residet appetitu sensitiuo, qui ex duabus

partibus, Concupiscibili, quæ in iecore, & Irascibili, quæ existit in corde, cõponitur. Actus verò volûntatis, qui nominibus passionû appellantur, non passiones propriè, sed actu simplices sunt.

6. Passiones ergò propriæ sunt numero vndecim, è quibus sex, quæ bonum, seu malum absolutè respiciunt, in Cõcupiscibili; quinque autem, quæ bonum malumque arduum inspectant, in Irascibili nascuntur; sed omnes vndecim perficiuntur in corde, quod omnibus ijs motibus vrgetur.

7. Sex illæ Cõcupiscibilis passiones sunt, amor, in bonum primò conceptum: desiderium, seu cõcupiscètia, in bonum, quod nõdum adest: gaudiu seu delectatio in bonum presens: odiu, à malo primum cõcepto: fuga siue abominatio, à malo nondum præfenti: tristitia seu dolor, ex præfenti malo.

8. Quinque illæ, quæ in Irascibili sedem habet, sunt spes in bonum arduum: audacia aduersus malum arduum; desperatio à bono arduo; timor à malo arduo; ira contra malum arduum.

9. Omnes vndecim passiones versantur circa

circa

circa res, quæ sensibus externis percipiuntur; & tria illa bona mundo iucundissima honestū, vtile, delectabile prosequuntur, malaq; contraria perhorrescunt: honestum autem, non pro decoro, quod à veris virtutibus exoritur, sed pro existimatione, honoreūe mūdi positum est.

10 Est autem hoc ingenium Concupiscibilis, vt bona illa tria, & opposita eis mala, iuxta propriam illorum naturam expēdat, & sic aut benè, aut malè afficiatur: Verūm quia bonis frui sapè nō valeret, ob difficultates multas, quib⁹ obfidentur; ad naturæ opus pertinuit, vt pars Irascibilis adesset, quæ obstaculorum arduitatem superaret, & Cōcupiscibilem in tranquilla bonorum possessione constitueret.

11 Sed bona hæc, cum mente nostra indigna sint, & præsentis oblectationis irritamento totū hominem vehementer commoueant, passiones illo pabulo tractæ, ac efferatæ, in superioris partis arcē impetum faciūt; & aut eneruatam prosternunt, aut renitentem perturbant.

12 Quamobrem, vel ex ijs, quæ hucusq; deprom-

deprōpsim^o, qui è sæculi luxu, in Monastica districtiōnis scholā traducti sunt, perspicere possunt quale bellum intestinum eis immineat, & à quot hostibus infestandi sint.

13 Est ad rem collisio illa Iacob, & Esau in vtero Rebeccæ pugnantium, quæ addeò tor sit matrem, vt (paulò minùs) antea acti conceptus illam pœniteret: Sed consuluit Deum, qui respondit: Dues gētes sunt in vtero tuo, & duo populi ex vtero tuo diuidentur: populusq; populū superabit, & maior seruiet minori.

14 Sic certè in vno velut vtero, qui ad claustra confugiunt, duos quasi populos gerunt; quos in sæculo gestauere cōcordes; sed in vestibulo domus Dei sentiunt esse discordes; quia iam alterū impugnare, ac pro altero stare cœperūt: sed bono animo sint: q̄a oraculū ē, alterū alteri, nō sanè, vt olim, maiorē minori, sed inferiorē hominem superiori, pace de bello parta, seruiturum.

15 At postquam, in commune, de passio nibus, quæ scitu digniora sunt visa, protulimus, ad singularum examen accedamus. Illud verò præmonere opus est;

est;

est; oportere, partis huius primæ capita
oculatiùs, ac lentiùs, quàm reliqua le-
gere, quòd singulæ ferè lineæ totidem
asserta saluberrima sint: quæ nisi alte
percipiantur interioris hominis peritia
parari nequit.

*De amore, concupiscentia siue desiderio, dele-
ctatione siue gaudio. Cap. II.*

1. **C**oncupiscibilem Irascibili priorè
esse, ac proinde illius passiones
primo loco excitari, easdemq; originè,
ac finem passionum Irascibilis esse, vni-
uersorum Philosophorum, ac Theolo-
gorum consensus est.

2. Succurrit idonea ratio: nō enim quis
sperat, siue desperat, (quæ sunt passiones
Irascibilis,) nisi quod prius amat, & cu-
pit (quæ sunt Concupiscibilis:) neq; per
Irascibilem audet contra malum, aut
verò timet malum, nisi, quod per Con-
cupiscibilem priùs odit: odisse verò nō
potest, nisi, quod bono, priùs amato dis-
sentit.

3. Ex his efficitur non solùm Concupis-
cibilem Irascibili priorè e Te; verùm
passiones omnes ab amore, prima vide-
licet.